

11 Ιουλίου, 1996

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ,
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, ΚΡΟΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ,

Εφεσείων,

v.

ΜΙΛΤΙΑΔΗ ΣΕΛΙΠΑ,

Εφεσίβλητου.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8490)

5 Παρακοή διατάγματος — Φυλάκιση για παρακοή διατάγματος — Διάταγμα φυλάκισης για παρακοή διατάγματος, η έκδοσή του δεν προσκρούει στο Άρθρο 11 του Συντάγματος ούτε στο Άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που κυρώθηκε με το Ν. 39/62 ούτε στο Άρθρο 1 του Τέταρτου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Τέταρτο Πρωτόκολλο) (Κυρωτικού) Νόμου του 1989 (Ν. 52/89).

10 Φυλάκιση — Φυλάκιση για παρακοή διατάγματος πληρωμής χρέους με μηνιαίες δόσεις — Δε σιμνιστά φυλάκιση για αποπληρωμή χρέους αλλά για παρακοή διαταγής του Δικαστηρίου.

15 Σιμνταγματικότητα νομοθεσίας — Άρθρο 85 του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 6, δε σιμνιστά αντισιμνταγματική διάταξη — Παρέχει εξουσία φυλάκισης για παρακοή διαταγής του Δικαστηρίου και σιμνάδει προς το Άρθρο 11 του Συντάγματος.

20 Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε αίτηση του εφεσείωντα - αιτητή με την οποία ζητούσε άδεια να καταχωρίσει αίτηση certiorari για ακύρωση δύο ενταλμάτων φυλακίσεώς του για παράλειψη καταβολής χρέους. Η αίτηση, σιμνρίχτηκε σε δύο λόγους, πρώτον ότι τα διατάγματα φυλακίσεως εκδόθηκαν κατά παράβαση των διατάξεων του Άρθρου 82 του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 6 και δεύτερον, κατά παράβαση του Άρθρου 85 του ίδιου Νόμου. Ο εφεσείων - αιτητής, εφεσίβαλε την απόφαση. Οι λόγοι έφεσης ήταν πρώτον, ότι

25

κατά παράβαση του Άρθρου 85 του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 6 φυλακίστηκε 5 φορές με βάση δύο διατάγματα φυλακίσεως ημ. 23.6.87 και 2.3.88 ή/και για την ίδια υπόθεση επειδή παρέλειψε να συμμορφωθεί με το διάταγμα πληρωμής του εξ αποφάσεως χρέους του διά μηνιαίων δόσεων, δεύτερον ότι η έκδοση των διαταγμάτων φυλακίσεως ήταν νομικά εσφαλμένη διότι εκδόθηκαν κατά παράβαση του Άρθρου 82 του ιδίου Νόμου καθ' όσον το Δικαστήριο παρέλειψε να τον εξετάσει κατά πόσο από την ημερομηνία έκδοσης του διατάγματος για μηνιαίες δόσεις είχε επαρκή μέσα και πόρους να πληρώσει τις καθυστερημένες δόσεις και δεν το έπραξε και τρίτον, ότι το Άρθρο 11 του Συντάγματος και το Άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τη Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών, δεν επιτρέπουν την φυλάκιση για πληρωμή χρέους.

Αποφασίστηκε ότι:

- (1) Τα Άρθρα 82, 83, 84 και 85 του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 6, δεν προσκρούουν στο Άρθρο 11 του Συντάγματος, γιατί η εφαρμογή τους περιορίζεται σε περιπτώσεις εσκεμμένης αποφυγής πληρωμής δόσης που διατάχθηκε ο χρεώστης από το Δικαστήριο να πληρώσει, η οποία ισοδυναμεί με μη συμμόρφωση σε νόμιμη διαταγή του Δικαστηρίου όπως προνοεί η παρ. 2 του Άρθρου 11 του Συντάγματος.
- (2) Φυλάκιση χρεώστη για ανυπακοή σε διάταγμα μηνιαίων δόσεων, αποκλείει εκ νέου φυλάκισή του, αλλά αν συνεχίσει να μη πληρώνει μεταγενέστερα μηνιαίες δόσεις ή περιοδικές πληρωμές υποπίπτει σε νέα παρακοή και υπόκειται σε νέο διάταγμα φυλάκισης, η οποία είναι νόμιμη και δεν προσκρούει στις πρόνοιες του Άρθρου 85 του περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 6.
- (3) Η φυλάκιση του αιτητή, έγινε λόγω ανυπακοής σε νόμιμη διαταγή Δικαστηρίου και συνεπώς ήταν επιτρεπτή κατά το Άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που κυρώθηκε με το Ν. 39/62.
- (4) Το Άρθρο 1 του Τέταρτου Πρωτόκολλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης που κυρώθηκε με τον περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Τέταρτο Πρωτόκολλο) (Κυρωτικό) Νόμο του 1989 (Ν. 52/89), αποκλείει σύλληψη ή κράτηση ατόμου επειδή αδυνατεί να πληρώσει αστικό χρέος ή να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση, αλλά δεν καλύπτει την περίπτωση ανυπακοής διατάγματος

που δεν πρέπει να μείνει ατιμώρητη.

- 5 (5) Το πρωτόδικο Δικαστήριο ενήργησε επί της ένορκης δήλωσης του ιδίου του εφεσείοντα ότι παρέλειψε να πληρώσει τις καθυστερημένες δόσεις του λόγω αμελείας και εν όψει της παρακοής του, ορθά και νόμιμα εξέδωσε το διάταγμα φυλάκισης.

Η έφεση απορρίφθηκε με ΑΚ250 έναντι των εξόδων του εφεσίβλητου.

10

Αναφερόμενη υπόθεση:

Kaittanis v. Makris, 3 R.S.C.C. 143.

15 Έφεση.

- 20 Έφεση από τον Αιτητή κατά της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου (Δημητριάδης, Δ.) που δόθηκε στις 10 Ιουλίου 1991 (Αρ. Αιτήσεως 158/89) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση του εφεσείοντα - αιτητή για έκδοση εντάλματος certiorari και prohibition.

Ο Εφεσείων εμφανίζεται αυτοπροσώπως.

25 Θ. Ιωαννίδης, για τον Εφεσίβλητο.

Cur. adv. vult.

- 30 ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Η παρούσα έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης Δικαστή του Δικαστηρίου αυτού με την οποία απέρριψε την αίτηση του εφεσείοντα-αιτητή που ζητούσε την έκδοση εντάλματος Σερτιοράρι για ακύρωση:-

35 “(α) Διατάγματος φυλακίσεως ημερ. 23.6.87 που εκδόθηκε στην αγωγή αρ. 9867/85 για παράλειψη καταβολής ποσού £900 πλέον τόκων και εξόδων.

40 (β) Διατάγματος φυλακίσεως ημερ. 2.3.88 που εκδόθηκε στην αγωγή αρ. 9867/85 για παράλειψη καταβολής ποσού £1.412 πλέον τόκων και εξόδων.”

Επίσης ζητούσε την έκδοση εντάλματος prohibition που να απαγορεύει στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας να προχωρή-

σει στην εκτέλεση των δύο ως άνω διαταγμάτων φυλακίσεως μέχρι ακροάσεως και τελείας αποπεράτωσης της αίτησής του.

Οι λόγοι πάνω στους οποίους βασίστηκε η υπό κρίση αίτηση είναι οι ακόλουθοι:

- “α) Τα διατάγματα φυλακίσεως ημερ. 23.6.87 και 2.3.88 εκδόθηκαν κατά παράβαση των διατάξεων του νόμου και ειδικά του άρθρου 82 του Κεφ. 6 των Νόμων της Κυπριακής Δημοκρατίας και ως εκ τούτου η έκδοση των είναι νομικά εσφαλμένη πράγμα που είναι πασιφανές από τα πρακτικά του Δικαστηρίου και ως εκ τούτου δέον όπως ακυρωθούν.
- β) Τα προρηθέντα διατάγματα εκδόθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 85 του Κεφ. 6 των Νόμων της Κυπριακής Δημοκρατίας και ως εκ τούτου η έκδοση των ήταν νομικά εσφαλμένη πράγμα που είναι πασιφανές από τα πρακτικά του Δικαστηρίου και ως εκ τούτου δέον όπως ακυρωθούν.”

Ο εφεσείων ήταν εναγόμενος στην αγωγή αρ. 9867/85 του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, την οποία καταχώρησε εναντίον του ο εφεσίβλητος. Στις 22.3.86 εκδόθηκε εκ συμφώνου απόφαση εναντίον του εφεσεύοντα για το ποσό των £2.800 πλέον τόκοι, πλέον έξοδα. Μετά την έκδοση εντάλματος εκποιήσεως της κινητής περιουσίας του εφεσεύοντα, το οποίο επεστράφη ανεκτέλεστο, ο εφεσίβλητος καταχώρησε αίτηση για μηνιαίες δόσεις εναντίον του εφεσεύοντα και στις 9.10.86 το πρωτόδικο Δικαστήριο τον διάταξε να πληρώσει το εξ αποφάσεως χρέος του δια μηνιαίων δόσεων εκ £300 από 1.11.86, μετά που ο ίδιος δήλωσε ότι ήταν σε θέση να πληρώνει το ποσό αυτό. Επειδή ο εφεσείων δεν συμμορφώθηκε με το διάταγμα μηνιαίων δόσεων, ακολούθησαν αιτήσεις για τη φυλάκισή του.

Αυτό που ενδιαφέρει στην παρούσα υπόθεση είναι οι δύο αιτήσεις φυλακίσεως που καταχωρήθηκαν στις 22.5.87 και 27.1.88 και τα δύο διατάγματα φυλακίσεως που εκδόθηκαν σ' αυτές εναντίον του εφεσεύοντα, γιατί με την υπό κρίση αίτηση, προσβάλλεται η νομιμότητά τους.

Στην αίτηση φυλακίσεως ημερ. 22.5.87 ο εφεσείων παρουσιάστηκε στο Δικαστήριο και παραδέχτηκε ότι δεν πλήρωσε τις καθυστερημένες του δόσεις, λόγω αμέλειας και σαν αποτέλεσμα το Δικαστήριο στις 23.6.87 εξέδωσε διάταγμα φυλακίσεως εναντίον του. Οι καθυστερημένες δόσεις αφορούσαν το ποσό των £900. Ο

εφεσείων δεν πλήρωσε τις καθυστερημένες δόσεις εντός της τακτικής προθεσμίας και συνελήφθηκε και κρατήθηκε στις κεντρικές φυλακές για δύο μέρες, αφού το ένταλμα για τη φυλάκισή του αποσύρθηκε από τον εφεσίβλητο με επιφύλαξη των δικαιωμάτων του.

5

Η αίτηση ημερ. 27.1.88 αφορούσε την καθυστέρηση πληρωμής του υπόλοιπου ποσού των £1.412,35. Στις 2.3.88 που ήταν ορισμένη για ακρόαση η αίτηση, ο εφεσείων δεν παρουσιάστηκε στο Δικαστήριο, παρόλο που τα σχετικά δικόγραφα επιδόθηκαν σε αυτόν. Το πρωτόδικο Δικαστήριο βασιζόμενο στην ένορκη δήλωση του εφεσίβλητου εξέδωσε το διάταγμα φυλακίσεως ημερ. 2.3.88 εναντίον του εφεσείοντα. Το σχετικό πρακτικό της απόφασης του πρωτόδικου Δικαστηρίου έχει ως ακολούθως:

10

15

20

25

“Εκ της προσαχθείσης μαρτυρίας είμαι ικανοποιημένος ότι πληρούνται αι προϋποθέσεις αι αναφερόμεναι εις το μέρος του Περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 6 εν συνδυασμῷ με τας ειδικὰς προνοίας του Μέρους ΙΧ του ιδίου Νόμου δια την φυλάκισιν του Καθ’ ου και της σχετικής νομολογίας επί του θέματος. Ως εκ τούτου υπό τας περιστάσεις διατάσσεται η φυλάκισις του Καθ’ ου η Αίτησις δια περίοδον 360 ημερών εκτός εάν ούτος πληρώσει το ποσό των £1.412,35 σεντ πλέον το ποσό των £39,60 σεντ υπό τύπου εξόδων της αιτήσεως εντός 90 ημερών από της επιδόσεως εις αυτόν του παρόντος διατάγματος.”

30

35

Από την ημερομηνία έκδοσης των διαταγμάτων αυτών, ο εφεσείων κινήθηκε για πρώτη φορά για να ζητήσει την ακύρωσή τους με την αίτησή του αρ. 106/89, ημερ. 27.7.89. Η αίτηση αυτή καταχωρήθηκε όταν ο εφεσείων φυλακίστηκε για το διάταγμα ημερ. 2.3.88 και με την άδεια καταχώρησης αίτησης για έκδοση του εντάλματος Σερτιοράρι που του δόθηκε, πέτυχε την απελευθέρωσή του. Κατά την ακρόαση της αίτησης αυτής ο εφεσείων περιόρισε την αίτησή του στην ακύρωση του διατάγματος ημερ. 2.3.88, για το οποίο κρατείτο και εγκατέλειψε το αίτημά του για ακύρωση και του διατάγματος ημερ. 23.6.87.

40

Ακολούθως και σύμφωνα με την άδεια που του δόθηκε, καταχώρησε στις 2.8.89 την αίτηση αρ. 110/89, την οποία όμως απόσυρε στις 23.9.89. Στις 14.11.89 καταχώρησε την αίτηση αρ. 148/89 με την οποία ζητούσε την έκδοση ενταλμάτων Σερτιοράρι και Prohibition για την ακύρωση και πάλι του διατάγματος ημερ. 2.3.88, αλλά συνάμα και του διατάγματος ημερ. 23.6.87. Μετά από άδεια που του δόθηκε, καταχώρησε την υπό κρίση αίτηση αρ. 158/89, η οποία στρέφεται εναντίον και των δύο προαναφερθέν-

ντων διαταγμάτων φυλακίσεως.

Οι λόγοι της έφεσης περιορίστηκαν από τον εφεσείοντα και μπορούν να συνοψισθούν ως ακολούθως:

1. Ότι κατά παράβαση του άρθρου 85 του περί Πολιτικής Δικονομίας Κεφ. 6, φυλακίστηκε 5 φορές με βάση τα διατάγματα φυλακίσεως 23.6.87 και 2.3.88 και/ή για την ίδια υπόθεση, επειδή παρέλειψε να συμμορφωθεί με το διάταγμα πληρωμής του εξ αποφάσεως χρέους του διά μηνιαίων δόσεων. 5
2. Ότι η έκδοση των διαταγμάτων φυλακίσεως ημερ. 23.6.87 και 2.3.88 είναι νομικά εσφαλμένη γιατί τα διατάγματα αυτά εκδόθηκαν κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 82 του Κεφ. 6 υπό την έννοια του ότι το Δικαστήριο παρέλειψε να εξετάσει τον εφεσείοντα κατά πόσο από την ημερομηνία έκδοσης του διατάγματος για μηνιαίες δόσεις είχε επαρκή μέσα και πόρους να πληρώσει τις καθυστερημένες δόσεις και δεν το έπραξε. 10
3. Ότι το Άρθρο 11 του Συντάγματος και το Άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, δεν επιτρέπουν την φυλάκιση για πληρωμή χρέους. 15

Το θέμα της καθυστέρησης από μέρος του εφεσείοντα να ζητήσει την έκδοση προνομιακών ενταλμάτων Σερτιοράρι και Prohibition παρ' όλο που εγέρθηκε από τον εφεσίβλητο στην υπό κρίση αίτηση και αποτέλεσε μέρος της επιχειρηματολογίας του δικηγόρου του, δεν αποφασίστηκε από τον αδελφό Δικαστή που την εκδίκασε. Όμως για το θέμα αυτό ο εφεσίβλητος δεν καταχώρησε αντέφεση και συνεπώς δεν θα το εξετάσουμε. 20

Επίσης ο δικηγόρος του εφεσίβλητου μας ανέφερε, αν έχουμε αντιληφθεί καλώς, ότι ο εφεσείων εξόφλησε από καιρό τις καθυστερημένες δόσεις που αφορούσαν τα εκδοθέντα εναντίον του εντάλματα φυλακίσεως και συνεπώς υπόβαλε ότι η ενώπιόν μας έφεση καθίσταται άνευ αντικειμένου. Η θέση αυτή δεν είναι τελείως καθαρή γιατί από τις ενόρκους δηλώσεις φαίνεται ότι υπάρχει ακόμα χρηματική εκκρεμότητα. Γι' αυτό το λόγο επιλέξαμε να ασχοληθούμε με την ουσία των λόγων της έφεσης ενόψει και της σοβαρότητας των θεμάτων που εγείρονται. 25

Ο πρώτος λόγος της έφεσης διατυπώθηκε διαφορετικά στην υπό κρίση αίτηση όπου η θέση του εφεσεύοντα ήταν πως αφού φυλακίστηκε μια φορά για την παράλειψή του να συμμορφωθεί με το διάταγμα ημερ. 2.3.88, δεν μπορεί να φυλακιστεί ξανά με άλλο διάταγμα για παράλειψη πληρωμής άλλων οφειλομένων δόσεων.

Ο αδελφός Δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποφασίζοντας την υπό κρίση αίτηση αποφάνθηκε ότι η εισήγηση αυτή ήταν παράλογη γιατί αν εδίδετο αυτή η ερμηνεία στις πρόνοιες του άρθρου 85 του Κεφ. 6, αυτό θα σήμαινε ότι δεν θα μπορούσε να εισπραχθεί το χρέος.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, στις πρόνοιες του άρθρου 85 του Κεφ. 6 δεν μπορεί να αποδοθεί η ερμηνεία που εισηγείται ο εφεσεύων. Τα άρθρα 82, 83, 84 και 85 του Κεφ. 6 έτυχαν εξέτασης στην υπόθεση *Panayiotis Kaittanis and Aimilios Makris*, 3 R.S.C.C. 143 και το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι δεν είναι αντισυνταγματικά αναφορικά με το Άρθρο 11 του Συντάγματος, γιατί περιορίζεται η εφαρμογή τους σε περιπτώσεις εσκεμμένης αποφυγής (wilful evasion) πληρωμής της δόσης που διατάχθηκε από το Δικαστήριο ο χρεώστης να πληρώσει και ότι η εσκεμμένη αυτή αποφυγή πληρωμής ισοδυναμεί με μη συμμόρφωση σε νόμιμη διαταγή του Δικαστηρίου όπως προνοεί η παράγραφος 2 του άρθρου 11 του Συντάγματος. Από τα άρθρα αυτά προκύπτει ότι το Δικαστήριο όταν εξετάζει αίτηση για πληρωμή εξ αποφάσεως χρέους, διά μηνιαίων ή περιοδικών πληρωμών, προβαίνει σε έρευνα για την ικανότητα του οφειλέτη να πληρώνει το εξ αποφάσεως χρέος του με αυτό τον τρόπο και αν ικανοποιηθεί ως προς την ικανότητά του αυτή, ο χρεώστης ανάλογα με την οικονομική του κατάσταση διατάσσεται να πληρώνει το χρέος του με δόσεις ή περιοδικές πληρωμές το ύψος των οποίων καθορίζει το Δικαστήριο. Εάν ο χρεώστης παραλείψει ή αποφύγει εσκεμμένα να πληρώσει τις δόσεις του σύμφωνα με τη νόμιμη διαταγή του Δικαστηρίου, τότε ο πιστωτής-ενάγων δύναται να ζητήσει τη φυλάκισή του, για την ανυπακοή του διατάγματος των μηνιαίων ή περιοδικών δόσεων και όχι για την είσπραξη του εξ αποφάσεως χρέους. Αν αποδειχθεί ότι ο χρεώστης έχει ή είχε από της ημερομηνίας του διατάγματος για μηνιαίες δόσεις επαρκή μέσα να πληρώσει τις δόσεις που κατέστησαν πληρωτέες ή μέρος αυτών και αρνείται ή αμελεί να συμμορφωθεί με το διάταγμα, τότε το Δικαστήριο δύναται να διατάξει τη φυλάκισή του. Πέραν αυτής της βασικής προϋπόθεσης, υπάρχουν βέβαια και άλλα στοιχεία που αναφέρονται στο Άρθρο 82 τα οποία πρέπει να αποδειχθούν, τα οποία όμως δεν μας αφορούν στην υπόθεση αυτή. Είναι σε αυτό το διά-

ταγμα, το διάταγμα φυλάκισης, που αναφέρεται το Άρθρο 85 του Κεφ. 6 και όχι στο διάταγμα για μηνιαίες δόσεις. Συνεπώς αν ο χρεώστης φυλακιστεί δυνάμει διατάγματος φυλακίσεως για ανυπακοή του διατάγματος μηνιαίων δόσεων και αφηθεί ελεύθερος γιατί π.χ. ο πιστωτής απέσυρε το ένταλμα φυλακίσεως εναντίον του, ο οφειλέτης σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 85 είναι παράνομο να φυλακισθεί εκ νέου γι' αυτό το διάταγμα φυλακίσεως που φυλακίστηκε και αφήθηκε ελεύθερος. Όμως αν ο χρεώστης συνεχίσει να μην πληρώνει μελλοντικά και άλλες μηνιαίες ή περιοδικές πληρωμές, υποπίπτει σε νέα παρακοή του διατάγματος μηνιαίων δόσεων και υπόκειται σε νέο διάταγμα φυλάκισης, η δε φυλάκισή του δυνάμει του νέου διατάγματος φυλάκισης, είναι νόμιμη και δεν προσκρούει στις πρόνοιες του Άρθρου 85. Παρόλο που ο χρεώστης που είχε τα μέσα να πληρώσει και δεν το έπραξε τιμωρείται με φυλάκιση για την ανυπακοή του διατάγματος, γίνεται αντιληπτό ότι η τιμωρία αυτή επενεργεί σαν μοχλός πίεσης για την πληρωμή του εξ αποφάσεως χρέους του και είναι με αυτό το πνεύμα πιστεύουμε, που ο αδελφός Δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου ανέφερε στην υπό κρίση αίτηση ότι αν εδίδετο η ερμηνεία που εισηγήτο ο εφεσείων στο Άρθρο 85, τότε δε θα ήταν δυνατή η είσπραξη του εξ αποφάσεως χρέους του. Με βάση την ερμηνεία που δώσαμε στο Άρθρο 85 εξετάσαμε το υλικό που τέθηκε ενώπιόν μας και δεν κατέστη δυνατό να διαπιστώσουμε ότι πράγματι ο εφεσείων φυλακίστηκε πέραν της μιας φορές για το ίδιο διάταγμα φυλακίσεως και επομένως ο πρώτος λόγος απορρίπτεται.

Όσον αφορά το δεύτερο λόγο, δεν συμφωνούμε με την εισήγηση του εφεσείοντα ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο παράλειψε να εξετάσει κατά πόσο ο εφεσείων είχε επαρκή μέσα και πόρους να πληρώσει το εξ αποφάσεως χρέος του με μηνιαίες δόσεις και δεν το έπραξε.

Στην αίτηση για τη φυλάκιση του εφεσείοντα ημερ. 22.5.87 το πρωτόδικο Δικαστήριο ενέργησε επί της δήλωσης του ίδιου του εφεσείοντα ότι παράλειψε να πληρώσει τις καθυστερημένες του δόσεις λόγω αμέλειας. Ενόψει της παρακοής αυτής του εφεσείοντα, το πρωτόδικο Δικαστήριο ορθά και νόμιμα εξέδωσε το διάταγμα φυλάκισης της 23.6.87.

Όσον αφορά το διάταγμα της 2.3.88, τούτο εκδόθηκε στην απουσία του εφεσείοντα στην αίτηση φυλακίσεως ημερ. 27.1.88, στην οποία ο εφεσείων παράλειψε να εμφανιστεί στο Δικαστήριο, παρόλο που η αίτηση του επιδόθηκε δεόντως. Το Δικαστήριο βασίστηκε στην ένορκη δήλωση του εφεσίβλητου-ενάγοντα, η οποία

παρέμεινε αδιαμφισβήτητη, την θεώρησε επαρκή για την απόδειξη της εσκεμμένης αποφυγής πληρωμής των καθυστερημένων δόσεων από μέρους του εφεσείοντα και λόγω της παρακοής αυτής, του διατάγματος για μηνιαίες δόσεις, ορθά και νόμιμα εξέδωσε το διάταγμα φυλάκισης εναντίον του εφεσείοντα ημερ. 2.3.88. Συνεπώς, 5 ούτε και ο λόγος αυτός της έφεσης ευσταθεί.

Η εσκεμμένη αποφυγή του εξ αποφάσεως οφειλέτη να πληρώσει με δόσεις το εξ αποφάσεως χρέος του κατόπιν νόμιμης διαταγής του Δικαστηρίου και η κατ' επέκταση παρακοή του διατάγματος 10 μηνιαίων δόσεων, θα πρέπει σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 82 του νόμου, να αποδεικνύεται από τον ενάγοντα και η παρουσία του οφειλέτη στο Δικαστήριο προς το σκοπό αυτό, δεν είναι αναγκαία, όπως ισχυρίστηκε ο εφεσείων.

15 Τέλος θα ασχοληθούμε με τον τρίτο λόγο ο οποίος αφορά την εισήγηση ότι το Άρθρο 11 του Συντάγματος και το Άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης δεν επιτρέπουν τη φυλάκιση για πληρωμή χρέους. Το θέμα αυτό τέθηκε σαφώς από τον εφεσείοντα, πλην 20 όμως όχι κατά τέτοιο ικανό τρόπο που θα μπορούσε να τεθεί από ένα έμπειρο και ικανό δικηγόρο. Παρόλο που δεν είχαμε την ευκαιρία να ακούσουμε μια τέτοια εμπειριστατωμένη εισήγηση, εντούτοις αισθανόμαστε ότι θα πρέπει να απαντήσουμε και το λόγο αυτό της έφεσης, γιατί πιτεύουμε ότι δικαιούται της απάντησής 25 μας ο εφεσείων.

Στο Άρθρο 11 του Συντάγματος και στο Άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που κυρώθηκε με το Ν. 39/62 και έχει αυξημένη ισχύ έναντι 30 των ημεδαπών νόμων, καθορίζονται περιοριστικά οι περιπτώσεις κάτω από τις οποίες ένα άτομο είναι επιτρεπτό να στερηθεί την προσωπική του ελευθερία και τούτο όπως ο νόμος ορίζει. Μια από αυτές τις περιπτώσεις είναι η σύλληψη και κράτηση του ατόμου λόγω μη συμμόρφωσής του προς νόμιμη διαταγή του Δικαστηρίου και στην υπό κρίση υπόθεση δεν υπήρξε παράβαση του 35 άρθρου αυτού του Συντάγματος, γιατί ο εφεσείων κρατήθηκε ή φυλακίστηκε σαν αποτέλεσμα νόμιμης διαταγής του Δικαστηρίου. Το Άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης είναι παρόμοιο με το Άρθρο 11 του Συντάγματος και επιτρέπει και αυτό τη σύλληψη ή 40 κράτηση προσώπου λόγω ανυποταγής εις νόμιμη διαταγή Δικαστηρίου (βλ. παράγρ. (β)).

Το Τέταρτο Πρωτόκολλο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης που κυρώθηκε με τον περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπι-

ση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Τέταρτο Πρωτόκολλο) (Κυρωτικό) Νόμο του 1989 (Ν. 52/89), διασφάλισε ορισμένα δικαιώματα και ελευθερίες πέραν εκείνων που έχουν ήδη περιληφθεί στη Σύμβαση και στο Πρωτόκολλο.

5

Το Άρθρο 1, στο οποίο αναφέρθηκε ο εφεσείων, προνοεί ότι:

“Κανένας δεν θα στερείται της ελευθερίας του απλώς και μόνο διότι αδυνατεί να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση.”

10

Αυτό το άρθρο είναι μια προέκταση του Άρθρου 5 της Σύμβασης και περιορίζει ακόμα πιο πολύ τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα άτομο μπορεί να συλληφθεί ή να κρατηθεί λόγω ανυποταγής ή μη συμμόρφωσης σε νόμιμη διαταγή Δικαστηρίου. Σύμφωνα με αυτό το άρθρο δεν μπορεί ένα άτομο να συλληφθεί ή να κρατηθεί γιατί αδυνατεί να πληρώσει αστικό χρέος ή να εκπληρώσει συμβατική υποχρέωση. Όμως το άρθρο αυτό δεν καλύπτει την περίπτωση ανυπακοής διατάγματος που δεν πρέπει να παραμένει ατιμώρητη. Είναι για ανυπακοή νόμιμων διαταγμάτων που ο εφεσείων φυλακίστηκε και όχι απλώς και μόνο γιατί αδυνατούσε να εκπληρώσει συμβατική του υποχρέωση. Συνεπώς, ούτε και αυτός ο λόγος ευσταθεί.

15

20

Η ως άνω ερμηνεία που δόθηκε στο Άρθρο 1 του Τέταρτου Πρωτόκολλου, ευρίσκει έρεισμα στις ακόλουθες Εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, που αναφέρονται αποσπασματικά στο *Digest of Strasbourg Case-Law relating to the European Convention of Human Rights*, Τόμος 5, στις σελ. 873-875:

25

30

“1.IV.O. Deprivation of liberty merely on ground of inability to fulfil contractual obligation

The applicant has finally complained that, in contravention of Article 1 of Protocol No. IV, he was wrongly kept in detention for refusing to swear a declaration of means (*Offenbarungseid*)...

35

An examination by the Commission of this complaint, including an examination made *ex officio*, does not disclose how the applicant's detention for the reason mentioned by him could amount to a violation of the rights and freedoms set out in the Convention and in particular in Article 1 of Protocol No. 1.

40

Indeed, the Commission has noted the view of the Committee

5 of Experts on Human Rights, in their Report to the Committee of Ministers explaining the draft Protocol, that the said Article aimed at prohibiting, as contrary to the concept of human liberty and dignity, any deprivation of liberty for the sole reason that the individual had not the material means to fulfil his contractual obligations” (Doc. H(65) 16, p. 9).

10 It follows that this part of the application is manifestly ill-founded within the meaning of Article 27(2) of the Convention.

Dec. Adm. Com. Ap. 4503/70, 24 May 1971 (unpublished)

15 5025/71, 18 December 1971. YB
XIV p. 692 (696); Coll. 39 p. 95(97)

20 The Commission is, however, of the opinion that Article 1 of Protocol No. IV, which came into force later than the Convention itself, could to some extent limit the scope of the conditions set out in Article 5 of the Convention justifying arrest and detention. The Commission has, therefore, also examined this complaint under Article 1 of the said Protocol which provides that “no one shall be deprived of the liberty merely on the ground of inability to fulfil a contractual obligation”. It is, however, clear from the view expressed by the Committee of Experts on their Report to the Committee of Ministers explaining the draft of Protocol No. IV that Article 1 of this Protocol is “aimed at prohibiting, as
25 contrary to the concept of human liberty and dignity, any deprivation of liberty for the sole reason that the individual had not the material means to fulfil his contractual obligations” (Doc. H(65)16, p.9). In the minutes of a meeting of the Committee of Experts, held from 2-10 March 1962, it is further stated that deprivation of liberty is not forbidden if another factor is present in addition to the inability to fulfil a contractual obligation, e.g. if
30 a person deliberately refuses to fulfil an obligation (Doc. DH/Exp. (62)7).

35 Dec. Adm. Com. Ap. 5025/71, 18 December 1971, YB XIV p. 692 (696-698), Coll.39 p. 95(97) 5067/71, 18 December 1971 (unpublished)

40 However, the opinion expressed by the Committee of Experts in its Report to the Committee of Ministers on the draft version of Protocol No. IV clearly shows that the said Article is intended to prohibit, as being incompatible with human freedom and

dignity, any deprivation of liberty for the sole reason that the person concerned lacks the material resources which he needs to meet his contractual obligations (Doc. H(65)16, P. 9).

The Commission cannot exclude the possibility that Article 1 of Protocol No. IV which was drafted and came into force after the Convention itself, may import certain restrictions on the conditions applying, under Article 5 of the Convention, to arrest and detention. The Commission has accordingly also examined this complaint with reference to Article 1 of the said Protocol.

Dec. Adm. Com. Ap. 5067/71, 18 December 1971 (unpublished)

The minutes of the meeting held by the Committee of Experts from 2 to 10 March 1962 state that deprivation of liberty is not prohibited if there are reasons apart from the material incapacity to fulfil contractual obligations, e.g. if the person concerned deliberately refuses to fulfil an obligation (Doc. DH/Exp (62)7). In the present case, however, the applicant's detention was not caused by his insolvency *per se*, but by the need to guarantee his obligation to take the oath prescribed by law. In other words, this detention was not ordered for the sole reason that he [the applicant] was unable to fulfil a contractual obligation.

Dec. Adm. Com. Ap. 5067/71, 18 December 1971 (unpublished)

The applicant asserts that he was arbitrarily detained under the order of the Liege Criminal Court of 30 July 1965 placing him at the disposal of the Government which was confirmed by the Liege Court of Appeal on 19 October 1965.

He alleges that this constitutes violation of Article 1 of Protocol No. IV.

The Commission is of the opinion that this provision is not relevant.

Dec. Adm. Com. Ap. 7557/75, 5 March 1976 (unpublished)

7293/75, 5 March 1976 (unpublished) 40

7324/75, 5 March 1976 (unpublished)

7339/75, 5 March 1976 (unpublished)

7353/75, 5 March 1976 (unpublished)

5 However, the applicant was not convicted and sentenced for an inability to fulfil a contractual obligation, but because he committed an act constituting a criminal offence under the Military Penal Code. The offences punishable under this Code concern violations of army regulations which are set up to guarantee and protect the proper functioning and the existence of the armed forces.

10 The observance of these regulations cannot be considered as a fulfilment of a contractual obligation in the meaning of Article 1 of Protocol No. IV.

Dec. Adm. Com. Ap. 7662/76, 11 March 1977 (unpublished)''

15 Επίσης βλέπε The European Convention on Human Rights by Francis G. Jacobs, σελ. 182-183.

20 Για όλους τους πιο πάνω λόγους, η έφεση απορρίπτεται. Ο Εφεσείων να πληρώσει £250.- έναντι των εξόδων του εφεσίβλητου.

Η έφεση απορρίπτεται με £250,- έναντι των εξόδων του εφεσίβλητου.